

ת"פ 46735/02/20 - מדינת ישראל, יחידת תביעות שלוחת נתניה נגד א' ט'

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 46735-02-20 מדינת ישראל נ' ט'(עציר)

ת"פ 15028-03-23

בפני בעניין:	כבוד השופטת, סגנית הנשיא זהר דיבון סגל
המאשימה	מדינת ישראל יחידת תביעות שלוחת נתניה
הנאשם	ע"י ב"כ עוה"ד מור מלכה ועו"ד קורל טובל א' ט' ע"י ב"כ עוה"ד חיה ציון זכאי ועו"ד מואנס יונס

גזר דין

1. הנאשם הודה בהתאם להסדר דיוני בשני כתבי אישום שצורפו זה לזה והורשע בסחר בסם מסוכן - ריבוי עבירות לפי סעיפים 13 + 19(א) לפקודת הסמים המסוכנים] נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים), החזקת סם שלא לצריכה עצמית - לפי סעיף 7(א) + 7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים ובהדחת קטין לסם, ריבוי עבירות לפי סעיף 21(א)(1) לפקודת הסמים המסוכנים.

2. בין הצדדים לא גובשה הסכמה לעניין העונש שראוי שיושת על הנאשם וכל צד טען כראות עיניו וכמיטב שיקול דעתו המקצועי.

כתבי האישום

ת.פ 46735-02-20 אוחז בחובו שמונה אישומים (להלן: התיק העיקרי)

3. עובר ליום 8.2.2020 ובמהלך תקופה של כשנה, במספר רב של הזדמנויות, לאחר תיאום טלפוני מכר הנאשם, סמים מסוכנים מסוג חשיש, בכמויות קטנות ועד 5 גרם וזאת ל-10 קונים. האחרונים שילמו בתמורה לסמים בין 200-200 ₪.

ת.פ 15028-03-23 אוחז בחובו ארבעה אישומים (להלן: כתב האישום המצורף)

4. לפי האישום הראשון, ביום 28.2.2023 החזיק הנאשם בחדר שינה על השולחן קופסה ובה סם מסוכן מסוג חשיש במשקל נטו 20.87 גרם לצריכה עצמית.

5. לפי האישומים השני, השלישי והחמישי, עובר ליום 27.2.2023 משך תקופה של כשנה ובמועדים שונים

מכר הנאשם לשלושה קטינים, סם מסוכן מסוג חשיש בכמויות קטנות. תמורת הסמים שילמו הקונים 100-20 ₪. במהלך תקופה זו אחד מהקטין בגר. עסקאות הסמים התבצעו לאחר תיאום טלפוני מוקדם, בחדר המדרגות סמוך לבית הנאשם או בקרבת ביתו.

תסקירי מבחן

6. מונחים בפני בית המשפט שלושה תסקירים (4.10.2021; 18.1.2023; 29.3.2022) מטעמי צנעת הפרט הדברים יובאו בצמצום המתבקש.

7. הנאשם בן 67, נשוי, אב לארבעה ילדים בוגרים וסב לנכדים, מתגורר עם אשתו בנתניה וסובל מתחלואים שונים. נכון למועד כתיבת התסקיר התמודד הנאשם עם מחלה קשה. לחובת הנאשם עבר פלילי בגין עבירות סמים ורכוש והוא ריצה מאסרים לתקופות שונות. בעבר נעשו ניסיונות לשלב את הנאשם בהליכים טיפוליים, ללא הצלחה. הנאשם הודה בעבירות בגין נותן את הדין, אך צמצמם מחומרתן. הנאשם התקשה לקיים קשר עם שירות המבחן, לאור מצבו הנפשי ובריאותי ואף מסר כי מאס בדרכי הטיפול השונות ואינו מעוניין בטיפול דרך שירות המבחן.

8. שירות המבחן התרשם כי הנאשם סובל מהתמכרות כרונית לסמים, מחזיק בעמדות מקלות לשימוש בסמים, ממוקד בשימוש בסמים להקלה בכאבים, נעדר הבנה באשר לסיכון שמעמיד את עצמו בהתנהלותו העבריינית ואינו מצליח להבין את הקשר בין השימוש האינטנסיבי בסם מסוג קנאביס לדפוסיו ההתמכרותיים. הנאשם במשך שנים מתקשה לנהל אורח חיים יציב ופונה להתנהלות עבריינית על אף סנקציות עונשיות שהוטלו עליו.

9. שירות המבחן התרשם בדומה לעבר כי הנאשם ממוקד בקשיים קונקרטיים בחייו, פנה למיצוי זכויותיו בביטוח לאומי וביטא שביעות רצון מכך. הנאשם ביטא קשיים ומצוקה סביב מצבו הבריאותי והתפקודי. חרף המצוקה שביטא, בחר שלא להעזר במסגרת יומיומית שיכולה הייתה ליתן מענה נרחב לקשייו.

10. שירות המבחן התרשם כי גורמי הסיכון במצבו של הנאשם אינם קשורים רק למצוקה סביב בריאותו ותפקודו, אלא גם לדפוסים שוליים. בין אלו, ניכרו קשיים בלקיחת אחריות והתבוננות באופן ביקורתי על חלקיו ועל חזרתיות בביצוע עבירות הסמים כשסנקציות לא הועילו. שירות המבחן פגש את הנאשם מספר פעמים על פני תקופה לא מבוטלת ובכל אחת מהפעמים לא נרשם שינוי בעמדות הנאשם בכל הקשור למצבו ושירות המבחן התרשם כי לא קיימת מסוגלות ולו ראשונית להתייחס למוקדי הסיכון במצבו. הנאשם שולל בעייתיות בתחום התנהגות עוברת החוק ואינו בשל להתבוננות ביקורתית בכל הקשור לכך.

11. דברים דומים נרשמו גם כאשר הנאשם הופנה לשירות המבחן במסגרת הליך מקביל בבית המשפט לתעבורה בגין עבירות שעניינן נהיגה בזמן פסילה וללא ביטוח ואחרות מתאריך 6.10.2021.

12. שירות המבחן בתסקיר האחרון ציין כי בפגישה עם קצינת המבחן חזר הנאשם והתייחס למצבו הבריאותי וקשייו הפיזיים, באופן מגמתי ונועד להסיט את הדיון בעניין דפוסיו השוליים. הנאשם ביטא רצון לסייע משירות המבחן, אך מיקד צרכיו במצב כלכלי ובתפקוד יומי. שירות המבחן סייע לנאשם בפנייתו ללשכה לשירותים חברתיים לצורך סיוע

במיצוי זכויותיו וסיוע בתקפוד בקהילה.

13. בין גורמי הסיכון, לצד מצבו הבריאותי המורכב, נרשמו גם אלו: עברו הפלילי של הנאשם עם חזרתיות גבוהה בעבירות סמים ותעבורה, חרף סנקציות עונשטיות שהוטלו; העובדה כי נפתח כנגדו תיק מב"ד חדש; הקושי שביטא כשהתבקש להתייחס להתנהלותו השולית ולערוך שינוי בדפוסיו; התמכרותו ארוכת השנים לחומרים ממכרים, כאשר כיום קיבל אישור לשימוש בקנאביס רפואי (הוצגו מסמכים); עמדותיו המקלות בכל הקשור לביצוע העבירות; מצבו הנפשי והעובדה כי כיום לדבריו לא נעזר במעקב פסיכיאטרי.

14. לאור האמור, נמנע שירות המבחן מהמלצה שיקומית טיפולית.

טיעוני הצדדים לעונש

15. המאשימה עמדה בטיעוניה על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ובהם הגנה על שלמות גופו ובטחונו ובריאותו של הציבור בפרט נוכח היותו של נגע הסמים כמחולל פשיעה. בסקירת נסיבות ביצוע העבירות הדגישה המאשימה כי הנאשם ממוקם בראש שרשרת הפצת הסם, מכר סמים מסוג חשיש בהזדמנויות שונות, לקונים שונים, חלקם קטינים, תמורת סכומי כסף משתנים. כן ביקשה המאשימה לראות חומרה יתרה במעשים המפורטים בכתב האישום המצורף שבוצעו לאחר שהנאשם הודה בכתב האישום העיקרי וניתנה לו הזדמנות להשתקם. הזדמנות אותה לא השכיל לנצל. המאשימה ביקשה לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחד מהאישומים ולא רק לכל אחד מכתבי האישום. עמדתה תמכה בפסיקה.

16. באשר לעונשו של הנאשם בגדרו של המתחם המאשימה הפנתה לגילו של הנאשם וגיליון הרישום בתחום הפלילי ובתחום התעבורה (עט/ת1 - טע/ת4), סקרה את עיקרי תסקירי שירות המבחן המלמדים כי הנאשם מכור לסמים והדגישה את העדרו של אופק שיקומי.

17. מטעמים אלו ולנוכח רמת הסיכון להישנות עבירות פליליות, העונש הראוי לנאשם, כך לדעת המאשימה הוא מאסר לתקופה של 76 חודשים, מאסר מותנה וקנס מכביד שילמד כי אין תועלת בביצוען של עבירות סחר בסמים, פסילת רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי.

18. באת כוח הנאשם טענה כי המתחם לו עותרת המאשימה מחמיר יתר על המידה ואינו הולם את נסיבות ביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנהוגה. בתוך כך נטען כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לנוכח הקשר והזיקה בין המעשים שנפרשו על פני תקופה. על אף ריבוי העסקאות ביקשה באת כוח הנאשם לשים הדגש על זהות הקונים, סוג הסם והסכומים הזעומים שהתקבלו בגינם. מכאן, עתרה לקביעת מתחם ענישה 12-36 חודשי מאסר. עמדתה תמכה בפסיקה וביקשה להבחן בין עניינו של הנאשם לפסיקה שהציגה המאשימה שעוסקים במקרים חמורים בהרבה.

19. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם, הפנתה באת כוח הנאשם לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ומצדיקות התחשבות, בין אלו מנתה את ההודאה ולקיחת האחריות, החיסכון בזמן שיפוטי; מצבו הבריאותי הירוד של הנאשם, ותקופת המעצר המצטברת בה שוהה הנאשם שאינה שוות ערך לעצורים ואסירים אחרים לנוכח המצב הבריאותי המורכב. באת כוח הנאשם לא מתעלמת מעברו הפלילי של הנאשם או מכישלון ההליך הטיפולי, אך

סבורה כי הדבר נעוץ ביכולותיו הדלות של הנאשם והעדר גורמי תמיכה ואין להחמיר עמו בשל כך.

20. מטעמים אלו, העונש הראוי לנאשם, כך לדברי באת כוחו, מצוי בתחתית המתחם. בהינתן מצבו הכלכלי הירוד של הנאשם ביקשה להימנע מהטלת קנס, ולהסתפק בחתימה על התחייבות.

21. הנאשם בדברו האחרון אמר את הדברים הבאים: "אני מביע חרטה, עשיתי טעות, אני מאוד חולה, אני בכלא ניצן, כל החיים אני סובל מכאבי תופת, גם בריאות, פרצו לי את הבית וגנבו לי דברים מתוך הבית, אני נכה סיעודי ובקושי יכול לזוז, אני חי מת...".

דיון והכרעה

22. טרם אדרש לקביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון האם העבירות שביצע הנאשם מהוות אירוע אחד או שני עסקינות במספר אירועים נפרדים. ככל שייקבע כי מדובר בכמה אירועים, יש לקבוע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד ולאחר מכן רשאי בית המשפט לקבוע עונש נפרד לכל אירוע (יחד עם הקביעה האם ירצו העונשים בחופף או במצטבר) או לחלופין, עונש אחד לכלל האירועים שבנידון (סעיף 40'ג' לחוק העונשין). ההלכות שנקבעו בעניין הגדרת המונח "אירוע" ידועות ומוכרות ולא מצאתי טעם לחזור על הדברים (ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2021), ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל (24.6.2015), ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.2014), 1261/15 דלאל נ' מדינת ישראל (13.9.2015)).

23. במחלוקת בין הצדדים, מצאתי להעדיף את עמדת ההגנה ולקבוע לכל כתב אישום מתחם ענישה נפרד ולא מתחם לכל אישום ואישום. עסקינות במספר עסקאות סמים שאמנם לא בוצעו במישור אחד מבחינת הזמן, אך הן בעלות מאפיינים דומים, ובוצעו באותה השיטה. לא בכדי כתב האישום נוסח באופן עמום ונוקב ב"ריבוי הזדמנויות" ללא פירוט המועדים המדויקים.

24. לנוכח הזיקה בין העסקאות השונות יש לראות בהן אירוע עברייני אחד תוך התחשבות לצורך קביעת גבולות המתחם במספר המעשים העברייניים המרכיבים את אותו "אירוע" תוך התחשבות במספר העסקאות, סוג הסם, מספר הקונים, זהות הקונים (בגירים או קטינים) ואורך התקופה בה בוצעו העסקאות. במובן זה, העובדה שהאירוע כולל כמה מעשים משווה לו מידה נוספת של חומרה. עם זאת, לנוכח ההפסקה בפעילות העבריינית בין תקופה לתקופה, אקבע מתחמי ענישה נפרדים.

25. זאת ועוד, כאשר ישנו דמיון רב בין המקרים, קביעת מתחמים נפרדים נראית מלאכותית ועשויה להביא לסרבול גזר הדין, ליצור תחושה של "התחשבות" וקביעת תעריפון לכל עבירה ובאופן שיהיה בו לטעמי להחטיא את עקרון ההלימה. דברים אלו נכונים בפרט שעתירתם המשותפת של הצדדים היא להשתת עונש אחד שיהלום את מעשיו של הנאשם בכללותם.

מתחם העונש ההולם

26. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בניסיונות הקשורות בביצוע העבירה.

27. הנאשם במעשיו פגע בערכים עליהם ביקש המחוקק להגן ובכלל אלה, שמירה על שלום ובריאות הציבור וההגנה מפני הנזקים החברתיים, הן הישירים והן העקיפים אשר נגרמים כתוצאה מעבריינות הנלווית לשימוש בסמים לרבות ההגנה על הביטחון האישי ורכוש הציבור.

28. בית המשפט העליון עמד פעמים רבות על ההכרח במדיניות ענישה מרתיעה כלפי אלה הלוקחים חלק בהפצתם של סמים מסוכנים. ראו מיני רבים. ע"פ 1274/21 עווד נ' מדינת ישראל (6.10.2016); ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי, פ"ד נח (2) 734 (9.2.2004); ע"פ 6021/95, 4998/95, 5267/95, 5313/95 מדינת ישראל נ' גומז(31.7.1997); ע"פ 575/88 עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד מב (4) 242 (11.12.1988).

29. במיוחד ראו ע"פ 6990/13 חט'יב נ' מדינת ישראל (24.2.2014):

"בית משפט זה הצביע בפסקי דין רבים על התוצאות הקשות וההרסניות הנגרמות בעקבות הפצת סמים מסוכנים, ובמיוחד הקשים שביניהם. קשה להגזים בהערכת הנזק הנגרם מייצור, הפצה, סחר ושימוש בסמים. נזק ממוני, גופני ונפשי, המקיף את החברה בכללותה, ואינו נעצר במשתמש או במעורבים הישירים בביצוע העבירות... יבואני סמים וסוחריו המרכזיים הם אלו שיוזמים ומניעים את התהליך, אולם תפקיד חשוב וממשי בפגיעה בערכים המוגנים מסור גם לכל יתר חברי החוליות המרכיבות את השרשרת, מגדול ועד קטן; "וידענו מכבר כי בלא חוליות-הביניים המרכיבות את השרשרת יתקשו עברייני הסמים העיקריים לבצע את זממם. כנדרש מכאן, חובה היא המוטלת עלינו להיאבק בכל חוליה וחוליה ולנתק את השרשרת..."

30. עסקינן בעבירות סחר בסם מסוכן מסוג חשיש, שחומרתו פחותה בהשוואה לסוגי סמים אחרים, כגון הרואין או קוקאין. כאשר האחרונים נחשבים לסמים קשים במיוחד לנוכח ההשפעות על גוף האדם וכן לנוכח פוטנציאל ההתמכרות. עם זאת, וחרף העובדה כי בשנים האחרונות ננקטת מדיניות ענישה מקלה עם משתמשי הסמים ה"קלים" (בעיקר קנבוס), הרי מדיניות הענישה הנוהגת כלפי אלו החוטאים ונוטלים חלק בשרשרת ההפצה, נותרה ועודנה ממשית ומרתיעה. ראו: רע"פ 174/21 סויסה נ' מדינת ישראל (25.2.2021); וכן לע"פ 6299/20 חן נ' מדינת ישראל (4.2.2021); ע"פ 5807/17 דרחי נ' מדינת ישראל (18.6.2018).

31. ראו במיוחד ע"פ 2596/18 זנזורי נ' מדינת ישראל (12.8.2018):

"סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים 'קלים', תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם"

32. טרם נידרש לפרטי המקרה הקונקרטי נתייחס למדיניות הענישה הנהוגה וזאת ככלי עזר לקביעת מתחם העונש ההולם. עיון בפסיקה המקובלת מלמד כי נעשה שימוש בכלי עזר רציונליים כגון התחשבות בסוג הסם וכמותו, ונלקחים בחשבון גם אופי יצירת הקשר עם הקונים, זהותם והקשר לסוחר הסמים. לפי שיקולים אלו נוהגים בתי המשפט לקבוע את גבולו התחתון של המתחם בין 12 ועד 16 חודשים, בעוד הגבול העליון נע בין 24 ועד 30 חודשים. מטבע הדברים, קשת העונשים בעבירות אלו היא רחבה ותלויה גם בנסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם אשר נותן את הדין. להלן פסקי הדין אותם מצאתי כרלבנטיים לקביעת המתחם.

33. רע"פ 2302/22 אביחי חסיד נ' מדינת ישראל (6.4.2022) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית המשפט השלום. המבקש הורשע, על פי הודאתו

בכתב אישום מתוקן, בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית ובריבוי עבירות של סחר בסם מסוכן. לפי עובדות כתב האישום, המונה 16 אישומים, החזיק המבקש בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של כ-140 גרם, וכן מכר סם מסוכן מסוג קנבוס ל-15 לקוחות שונים, לרבות קטינה אחת, במסגרת למעלה מ-50 עסקאות, שהתבצעו לאורך תקופה של למעלה משנה וחצי. בית המשפט קבע ארבעה מתחמי ענישה נפרדים הנעים ממאסר בעבודות שירות ברף התחתון ושמונה עשר חודשי מאסר לריצוי בפועל ברף העליון. בית המשפט העמיד את עונשו של המבקש בשליש התחתון של מתחמי הענישה, והשית עליו 24 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

34. רע"פ 7088/20 יואש זוהר נ' מדינת ישראל (21.10.2020) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בגדרו התקבל ערעור המשיבה על קולת העונש שגזר בית המשפט השלום. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, האוחז 50 אישומים, במהלך תקופה של שנה וארבעה חודשים מכר המבקש סם מסוכן מסוג קנבוס ל-49 אנשים שונים ובהם קטין אחד. סך הכל, המבקש מכר בכ-63 הזדמנויות כ-193 גרם קנבוס וקיבל תמורתם כ-15,800 ש"ח. כמו כן החזיק המבקש בסמים מסוכנים מסוג קנבוס שלא לצריכה עצמית. בית המשפט קבע מתחם עונש בגין עבירה של סחר בודדת בין מספר חודשי מאסר ועד ל-10 חודשי מאסר בפועל ובגין עבירה של מכירת סם לקטין 8-14 חודשי מאסר. בית המשפט מצא לסטות ממתחם הענישה מטעמי שיקום. ערעור המאשימה על קולת העונש התקבל ונקבע כי ניתן משקל יתר לשיקולי השיקום על פני האינטרס הציבורי. עונשו של הנאשם הועמד על 18 חודשי מאסר בפועל.

35. רע"פ 8695/19 פסו נ' מדינת ישראל (5.1.2020) - נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בגדרו התקבל ערעור המשיב על גזר דינו של בית המשפט השלום. המבקש הורשע, על פי הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון, ב-29 עבירות של סחר בסם מסוכן, עבירה של החזקת סם לצריכה עצמית ועבירה של החזקת כלים להכנת סם לצריכה עצמית. לפי עובדות כתב האישום, במהלך מספר חודשים מכר הנאשם ל-29 אנשים שונים סם מסוכן מסוג קנאביס, במשקל הנע בין 1-10 גרם נטו לכל עסקה. לצורך ביצוע עסקאות הסמים נעשה שימוש ביישומון ה-"טלגראם". סה"כ מכר המבקש בכ-53 הזדמנויות כ-178 גרם נטו סם מסוג זה, וקיבל תמורתו, בין באופן ישיר ובין באמצעות נהג מונית, כ-16,450 ₪. כמו כן במועד נוסף, החזיק הנאשם ברשותו כ-5 גרם נטו של סם מסוכן מסוג קנאביס, וכן משקל דיגיטלי. נקבע מתחם ענישה בין 12-36 חודשים ובית משפט השלום השית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל ועישה נלווית. ערעור המדינה התקבל, ונקבע כי המתחם שנקבע "חורג לקולא באופן קיצוני" ועונש המאסר הועמד על 28 חודשים, יתר רכיבי הענישה נותרו על כנם. בקשה למתן רשות ערעור נדחתה והודגש כי "על מדיניות הענישה בגין סחר והפצה של סמים מסוכנים, ובכללן סמים הנחשבים כ"סמים קלים", להיות מרתיעה ומשמעותית, וכי יש לראות בחומרה ניסיונות לעשיית רווח כספי באמצעות סחר בסמים אלה".

36. רע"פ 7858/19 וקנין נ' מדינת ישראל (28.11.2019) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של סחר בסמים, בכך שמכר בשני מועדים שונים סם מסוכן מסוג קנבוס וחשיש במשקל כולל של כ-5.8 גרם. נקבע מתחם ענישה בין מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות ועד ל-8 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נידון ל-12 חודשי מאסר בפועל הכוללים הפעלת מאסר מותנה בן 5 חודשים וענישה נלווית. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה כך גם בקשת רשות לערער;

37. רע"פ 6401/18 ספיר נ' מדינת ישראל (17.9.2018) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום האוחז

בחובו שבעה אישומים, ובעבירות שעניינן בסחר בסמים, ניסיון לסחר בסמים, תיווך והחזקה בסמים מסוכנים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. הנאשם סחר בחמישה מועדים שונים לאחר תיאום מוקדם באמצעות מסרונים עם הקונים. בעת המפגש מכר סם מסוג קנבוס בכמויות משתנות (בין 5 ל-23 גרם) תמורת 1000 ₪ עבור כל 10 גרם. נקבע מתחם ענישה בין 16 ועד 36 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט השלום מצא לנכון לסטות לקולא ממתחם הענישה משיקולי שיקום והוא נידון לשנת מאסר וענישה נלווית. ערעורים שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות לערער.

38. עפ"ג (מרכז) 13964-09-17 זסלבסקי נ' מדינת ישראל (18.3.2018) - הנאשם נעדר הרשעות קודמות הורשע בהתאם להודאתו בשבע עבירות של סחר בסמים מסוג קנבאביס לשלושה קונים שונים בכל עסקה מכר כמות של גרם או שניים תמורת תשלום של כ-120 ₪ לגרם. בית המשפט קבע את מתחם הענישה בין 9 ועד 24 חודשים ומצא לנכון לסטות מהמתחם משיקולי שיקום והשית על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ורכיבי ענישה נוספים. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה;

39. עפ"ג (ירושלים) 19763-12-16 מדינת ישראל נ' בשארי (8.1.2017) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בשלוש עבירות סם בסם מסוכן מסוג מריחואנה במשקל של כ-2 גרם תמורת סכום 200-100 ₪ בכל פעם. כמו כן הורשע הנאשם בהחזקת סם מסוג חשיש שלא לצריכה עצמית במשקל 700 גרם. בית המשפט קבע מתחם ענישה נפרד לכל אחת מעסקאות הסמים בין חודשיים לארבעה חודשים ועד ל-10 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט גזר על הנאשם 8 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. ערעור המדינה על קולת העונש נדחה.

40. ת.פ 31134-05-18 מדינת ישראל נ' ורזון (20.10.2022) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בריבוי עבירות סחר בסמים, תיווך לסחר בסמים. דובר בעסקאות בסם מסוכן מסוג מריחואנה וקאנביס במשקל שבין 5 גרמים לבין כמה עשרות גרמים לעסקה, מרביתן סביב 10 גרם. הנאשם היה מעורה בתחום הסמים, שיווק את הסמים באמצעות פרסום מבצעי מכירות והטבות באתרים שונים וכן באפליקציות טלגרם ווואטאפ, ולצורך הפצת הסמים נעזר במערך שליחים סדור ומאורגן. סה"כ סחר הנאשם ב-585 גרם סמים כנגד תמורה בסך עשרות אלפי שקלים כן החזיק הנאשם בביתו סם מסוג קנאביס במשקל כולל כ-1.8 ק"ג וסם מסוג חשיש במשקל כ-4 גרם. הסמים נמצאו במקומות שונים בבית כשהם מחולקים, חלקם בתוך מעטפות, וכן נתפס משקל דיגיטלי. בית המשפט קבע מתחם ענישה אחד לכלל עסקאות הסמים 30-60 חודשי מאסר ומצא לסטות מהמתחם משיקולי שיקום.

41. להשלמת הפרק העוסק במדיניות הענישה אומר אין בייתר פסקי הדין אליהם הפנו הצדדים להעלות או להוריד מהקו המחמיר שהוצג מעלה ועל מנת שלא להאריך היכן שאפשר לקצר, לא אפרט.

42. עתה לבחינת העבירה בנסיבותיה.

43. הנאשם ממוקם בראש שרשרת הפצת הסם וביצע ריבוי עסקאות סמים במהלך תקופה של כשנתיים, במועדים שונים. בין פרקי הזמן היה נתון הנאשם במעצר. למעט 51 עסקאות סמים, כתב האישום שותק ביחס למועדים בהם בוצעו העסקאות. אך אין חולק כי מדובר במספר רב מאוד של עסקאות. כמות הסם שנמכרה בכל עסקה קטנה מאוד ולא יותר מ-5 גרם. בכל עסקה קיבל הנאשם לידיו כמה עשרות שקלים, בין 20-200 ₪. הנאשם מכר את הסמים לכ-13 קונים, ורובם רכשו מהנאשם סמים יותר מפעם אחת.

44. ממד נוסף של חומרה נעוץ בגילאי הקונים בתיק הצירוף שהם קטינים. המאשימה משיקוליה, לא מצאה לנכון לפרט בעובדות כתב האישום את תאריכי הלידה של הקטינים. לכן, יש להניח, לטובת הנאשם כי מדובר בקטינים המתקרבים לגיל 18 ולא בקטינים צעירים מאוד. זאת במיוחד לנוכח האמור באישום 3, שם צוין כי הנאשם מכר סמים לאותו קונה, פעם בהיותו קטין ופעם בהיותו בגיר. כן יש להביא בחשבון כי הנאשם מכר לקטינים סמים בכמויות קטנות מאוד ולראייה התשלום בכל עסקה לא עלה על 50 שקלים.

45. מספר העסקאות והתדירות מלמדות על נגישות לסמים וקשר לגורמים עבריינים. עם זאת, בשונה ממקרים אחרים שמובאים לפתחו של בית המשפט, לא נתפסו בבית הנאשם כמויות סמים גדולות, או שקיות חלוקה ומשקלים דיגיטליים. קשה לומר כי המעשים בוצעו בתחכום רב, הנאשם תיאם את המכירות תוך שימוש בטלפון הפרטי שלו ופרטיו האישיים היו גלויים לכל. לא נעשה שימוש באפליקציות להסוואת מסרים כגון "טלגראם". הקונים נהגו להגיע לפתח ביתו של הנאשם, לדוגמה לחדר המדרגות או בקרבת מקום. לא נעשה כל ניסיון להסוות את הפעילות הפלילית.

46. ברקע לביצוע העבירות עומדת התמכרות כרונית רבת שנים לסמים ועמדות מקלות ביחס לשימוש בהם. לא נתפסו בידי הנאשם סכומי כסף גדולים ואין בידיו נכסים, כגון רכב או אופנוע. די במבט אחד בנאשם על מנת להבין כי אין המדובר בסוחר סמים קלאסי שגרף סכומי עתק לכיסו, אלא שמדובר במכור לסמים, אדם לא בריא שחי מהיד אל הפה.

47. לא ארחיב את הדיבור ביחס לאישום הראשון בכתב האישום המצורף, מדובר בהחזקת סם לצריכה עצמית במשקל של 20.87 גרם. והצדדים מסכימים כי המתחם בגין מעשה זה מתחיל במאסר צופה פני עתיד.

48. לאור כל האמור ובהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנהוגה מצאתי לקבוע מתחמי ענישה כדלקמן: בגין כתב האישום העיקרי 18-36 ובין כתב האישום המצורף 10-24 חודשים לצד רכיבי ענישה נוספים.

גזירת העונש המתאים לנאשם

49. הצדדים לא טענו ואף לא מצאתי נסיבות לחומרה או לקולה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם. לפיכך, יש לקבוע את עונשו של הנאשם בתוך המתחם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא' לחוק העונשין) כדלקמן:

50. הנאשם יליד שנת 1954 נשוי, אב לארבעה ילדים וסב לנכדים. הוא הודה בשני כתבי האישום המתוקנים מבלי שגובש הסדר לעניין העונש ובכך העמיד את עצמו לשבט או לחסד של בית המשפט. הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הביע צער וחרטה. היה בהודאה זו לחסוך בזמן שיפוטי ובמשאבי ציבורים רבים, וכן היה בהודאה זו לחסוך את עדויותיהם של קונים רבים, חלקם כאמור קטינים.

51. הנאשם החל את פעילותו העבריינית לפני שנים רבות וצבר לחובתו 10 הרשעות קודמות בעבירות סמים בגין נידון לעונשי מאסר לתקופות שונות. עומד ותלוי נגדו מאסר מותנה בן 5 חודשים שניתן בשנת 2015 וחודש בשנת 2018 בגין עבירה של החזקת סם (טענת/1 - טענת/4). לחובת הנאשם אף הרשעות בתחום התעבורה, 18 במספר, בגין הרשעתו האחרונה ריצה תקופת מאסר קצרה. ההליכים המשפטיים וסנקציות עונשיות אינם מהווים גורם מרתיע ומציב

גבול.

52. תסקירי המבחן מתארים תמונה עגומה. הנאשם מצוי בשולי החברה, מנהל אורח חיים התמכרותי כרוני, שבר כלי, מצבו הגופני ירוד, הוא בקושי מחזיק את ראשו מעל המים וניסיונות גמילה בעבר לא צלחו. לא אחטא באמת כשאומר כי הנאשם הוא דוגמה הממחישה את התוצאות הקשות, הרות האסון של התמכרות לסמים והנזקים של תלות זו, לנאשם עצמו ולחברה כולה.

53. לא זו בלבד שההתמכרות לסמים פגעה בבריאותו של הנאשם, הן מהבחינה הפיזית והן מהבחינה הנפשית, במהלך שהייתו במעצר בתיק העיקרי אובחן כסובל ממחלה קשה. הוא הובהל בדחיפות לבית החולים ועבר מספר ניתוחים. עקב הסיטואציה החריגה, ומשיקולים הומניים, הסכימה המאשימה לשחררו ממעצר ואף ניתנה בידו ההזדמנות להחלים ולשקם את חייו. למרבה הצער, שב הנאשם והסתבך בפלילים וביצע את העבירות מושא כתב האישום המצורף ואי אפשר בעת הזו להצביע על אופק שיקומי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו פנוי לבחינה ולהתבוננות עצמית ולא בא בהמלצה טיפולית.

54. בניגוד למאשימה, אינני סבורה כי מדובר באדם שאינו רוצה להשתקם, אלא שניכר כי בגילו ובמצבו הגופני והנפשי והוא בעיקר אינו מסוגל להשתקם. עם זאת, אין לומר כי אבדה התקווה ויש לקוות כי הנאשם ישכיל לנצל את תקופת המאסר שאיננה קצרה לשיקום בתוך כותלי בית הכלא.

55. הנאשם כאמור הוא אדם חולה. על אף שרשויות שב"ס ערוכות ומסוגלות להעניק טיפול רפואי לאסירים הסובלים ממחלות קשות, ברי כי לריצוי עונש מאסר של אדם כדוגמת הנאשם יש משמעות קשה יותר מריצוי עונש מאסר של אדם בריא. נתון זה צריך לדעתי, להשפיע על אורך תקופת המאסר, בפרט בגילו של הנאשם.

56. נותר איפוא להכריע בסוגיית אופן הפעלת המאסר המותנה. כידוע, סעיף 58 לחוק העונשין קובע כי ככלל, תקופת המאסר המותנה ותקופת המאסר שהוטלה בשל עבירה נוספת ירוצו "בזו אחר זו", קרי - באופן מצטבר, זולת אם מצא בית המשפט טעמים להפעלת המאסר המותנה, כולו או חלקו, בחופף למאסר שנגזר (ראו ע"פ 7907/2014 ואזנה נ' מדינת ישראל, (22.2.2015), ע"פ 2336/2016 מזראיב נ' מדינת ישראל פסקה 32 (14.12.2017)).

57. בהינתן המקובץ ומשום שההליך הפלילי אינו מהווה גורם מרתיע דיו, היה מקום להורות כי המאסר המותנה ירוצה במצטבר. עם זאת, לנוכח ההודאה והחיסכון בזמן שיפוטי, והמצב הבריאותי של הנאשם ואף בהינתן נסיבות חידוש המאסר על תנאי, מצאתי להורות כי יופעל בחופף לעונש המאסר שיושת כאן.

58. הערה לפני סיום. המאשימה, ביקשה למקם את עונשו של הנאשם בגבול העליון של המתחם שייקבע וכן ביקשה להשית עליו עונש מאסר בן 76 חודשים. לטעמי, הגבול העליון של המתחם שמור לרצידי וויסטים שלא נטלו אחריות על מעשיהם ולבטח לא לנאשמים שנסיבותיהם האישיות והבריאותיות חריגות כבענייננו. לא זו אף זו, מדובר בעונש מופלג בחומרתו, בהשוואה לתיקים המתנהלים בבית המשפט השלום ולא רק בתחום הסמים, העובדה כי לא היה בידי המאשימה לתמוך עמדה זו בפסיקה מדברת בעד עצמה. אחרון, במועד הטיעון לעונש, נזרקה לחלל האוויר האמירה לפיה כל עסקת סמים שוות ערך לחודש מאסר.

59. כעניין של עיקרון, עמדה זו אינה מקובלת על בית המשפט. גזירת הדין אינה עניין מכאני או אריתמטי. בית

המשפט לא יגזור את דינו של אדם, בהתאם לתעריפון אחיד קבוע מראש, לא בתיק זה ולא בתיקים אחרים. הענישה היא לעולם אינדיבידואלית "ואין עסקינן בשיטת ניקוד, או באריתמטיקה, ענישה היא מלאכת מחשבת ולא מלאכת מחשב" (ע"פ 5768/10 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.2015)). עוד נזכר כי מיצוי הדין עם עבריין הוא ערך חברתי חשוב ואולם אין בו כדי לבטל שיקולים אחרים ובהם אנושיות וחמלה בסיסית.

תוצאה

64. לנוכח האמור אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 38 חודשי מאסר בפועל.
- ב. אני מורה על הפעלת מאסר מותנה בן 5 חודשים שניתן בת.פ. 15-09-2640 מיום 1.12.2015 וחודש בת.פ. 17-04-14891 בגזר דין מיום 12.12.2018 וזאת בחופף לעונש המאסר שהושת בסעיף א' לעיל.
- ג. למען הסר ספק הנאשם ירצה 38 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בשני התיקים שבכותרת בהתאם לרישומי שב"ס.
- ד. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים מסוג פשע.
- ה. 3 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה על פקודת הסמים מסוג עוון.
- ו. הנאשם ייתן התחייבות בסך 1,800 ₪ להימנע מביצוע עבירת סמים מסוג פשע וזאת למשך שלוש שנים.
- ז. אני פוסלת את הנאשם מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים. הפסילה תחל לאחר שחרורו של הנאשם ממאסר ובמצטבר לכל עונש פסילה אחר.
- ח. הנאשם יפסל מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, ואולם הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים עבירה על פקודת הסמים מסוג פשע.

בנסיבות העניין לא מצאתי להשית רכיב כלכלי.

שירות בתי הסוהר מתבקש לעשות מאמץ לשלב את הנאשם בהליכים טיפוליים.

צו כללי למוצגים

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי כחוק

ניתן היום, ז' תמוז תשפ"ג, 26 יוני 2023, בהעדר הצדדים.